

Ако – надам се, с правом – нисам хтео да прихватим резон који су ЛДП, Чанак и другосрбијанци агресивно протурали о томе како је, тобоже, „Коштуница изгубио Косово“ зато што је оно за његове власти прогласило независност, а он није то успео да спречи, не могу ни сада да прихватим како су Тадић и Јеремић „изгубили“ или „издали Косово“ због неповољне пресуде, односно „саветодавног мишљења“ Међународног суда правде.

И саклоните ме само расправе о томе да ли је питање за МСП било добро формулисано. Као да би било каква формулација могла битно променити одлуку која, више је него очигледно, има много мање везе са правом него са реалним односима глобалне моћи и утицаја. Друга је ствар што ћемо се у наредним данима, барем до заседања Генералне скупштине, сви морати хватати за то „лоше постављено“ питање и „суштински избегнут“ одговор. Али зашто смо уопште ишли на суд? Па, ја нисам видео нешто превише воље ни идеје да се ради било шта друго. Сем да се јасно и разговетно капитулира. (Евентуална тужба против земаља које су Косово признале, сада је више него јасно, поготово не би имала никакве шансе на успех.) Једино је, својевремено Ивица Дачић прозборио нешто и о „другим средствима“, али је убрзо заћутао. За неке оштрије потезе – макар у тзв. елити, а ни народ се није баш превише истицао – није било озбиљне политичке воље.

Не мислим ја да је власт „намерно хтела да изгуби“ да би онда имала алиби за предају Косова и одустајање од даље борбе. Далеко од тога. Али и те како сумњам у то колико су далеко у тој борби спремни да иду. Није нечасно изгубити, поготово против надмоћнијег противника. (А ово у Хагу, да не заборавимо, није било сучељавање српских и албанских аргумената, већ одмеравање снага са оним силама које иза албанске сецесије недвосмислено стоје.) Нечасно је не покушати пружити отпор, а поготово је срамно у насиљу против себе и своје државе добровољно саучествовати. И нечасно је очекивати да неко други, уместо тебе, води твоју борбу. Нечасно је очекивати да се може борити за Косово и Метохију, а при томе остати у најбољим односима са онима који нам то Косово одузимају. А још је нечасније при томе очекивати да због нас и нашег Косова пола света треба да поквари своје односе са најмоћнијом силом, а да нама не падне ни длака с главе. И ту је управо поента или „квака 22“ актуелне српске политике и позиције. Разумно је, у принципу, желети да се одрже добри односи са највећим светским силама, као што то каже председник Тадић, али не можемо очекивати да не само Руси и Кинези, него и један Египат, Либија, Аргентина, Мексико, Нигерија или Јужноафричка Република, одолевају притисцима и кваре односе са САД, а да ми са тим истим Американцима и даље будемо у савршеним односима.

Само неко коме је мржња или партијска страст помутила памет може веровати да је Вук Јеремић намерно ишао да изгуби пред Међународним судом правде. Чак и да оставимо по страни патриотизам, морал, устав, заклетву и државну обавезу, који би млад, амбициозан и перспективан политичар – а Јеремић то свакако јесте – ризиковао пад свог ауторитета и рејтинга и јавну бламажу какву је претрпео у судници Међународног суда правде?! Тим пре што се, као последица неуспеха пред МСП, сада директно надовезује и сенка могућег пораза у Генералној скупштини.

Власт увек сноси главни терет одговорности када нешто крене како не треба. Када је реч о овој власти, онда је тај терет одговорности још сразмерно већи због мазохистичког истрајавања на флоскули „и Косово и Европа“. Али не могу и нећу прихватити да више грдим власт зато што није успела да спречи неповољну пресуду МСП него оне (Американце, Британце, Французе...) који су ту неправедну и нелогичну пресуду наметнули и изгласали. То ми, опростите на асоцијацији, веома личи на својевремене критике нашег ПВО зато што није успео да спречи ваздушне нападе на СРЈ, или на оне који, рецимо, због жртава у РТС-у више осуђују Слободана Милошевића и Драгољуба Милановића, него команданте, планере и бомбардере НАТО. Е, али управо то је једна од највећих дубинских манифестација моћи – не само да не смете да јој се активно супротставите, него чак ни да признате или приметите да вас она угрожава. Допуштено је само љутити се и искаљивати гнев на својим локалним „кнезовима“, који су ионако пролазни и замењиви.

Дакле, памтим и пишем једнострану декларацију о Сребреници – којој, узгред буди речено – до дана данашњег, а већ је, ево, и лето дошло, још увек није уследила чак ни она, свечано обећана, алиби декларација о српским жртвама. Књижим статут Војводине и погубан Закон о националним саветима, са чијим ћемо се деструктивним последицама, бојим се, тек суочити у наредним месецима и годинама. Најжешће ћу осудити продају Телекома, уколико до ње дође, и назваћу их издајницима уколико на било који начин и под било којим изговором напусте Републику Српску. Али нећу рећи да су „изгубили Косово“ само зато што нису победили у процесу пред „Међународним судом правде“ и што можда неће поново победити у Генералној скупштини УН.

Историја и будућа поколења су, разуме се, склони да победницима много тога прогледају кроз прсте. Али се, с разлогом, увек нађе симпатија и за оне часне губитнике, који су у неповољним околностима дали све од себе, и који су и у поразу, својим отпором и својим страдањем, осветлали образ и осветлили пут. Али је апсолутно сигурно да никада и нигде није било, нити ће икада бити, разумевања и опроштаја за оне који у свом деловању нису имали ни смелости, ни успеха, ни части.